

NORGES Jeger- OG FISKERFORBUND

Mattilsynet, Felles postmottak
P.b. 383
2381 Brummundal

Vår ref:

Deres ref: 2016/250256

Hvalstad, den: 07.02.2017

HØRING – FORSLAG TIL ENDREDE KRAV FOR Å SIKRE LAVE LUSENIVÅER UNDER SMOLTUTVANDRINGEN

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til høring av 15.12.2016 vedrørende
«Høringsbrev om fleksibilitet produksjonsområder» (deres ref.: 16/6737-).

Generelt

I dag er det slik at det i forskrift av 5. desember 2012 nr. 1140 om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg (lakselusforskriften) § 7 er krav om gjennomføring av samordnet våravlusning:

Samordnede tiltak skal gjennomføres slik at effekten inntreer innenfor en periode på maksimalt tre uker og slik at det gir lavest mulig smittepress på vill, utvandrende laksesmolt.

Tiltak skal gjennomføres i hele akvakulturanlegget dersom det påvises 0,1 lakselus eller flere av bevegelige stadier og voksen hunnlus i gjennomsnitt per fisk i samordningsperioden.

Tiltakene her er rettet mot å få til et lavest mulig smittepress på vill laksesmolt, og våravlusingene i de ulike oppdretsregionene har vært forsøkt samordnet i tid med hovedtyngden av smoltutvandringen fra elvene i regionene.

Det er erkjent store, reelle utfordringer mht resistens hos lakselusa mot mange av de tilgjengelige medikamentelle midlene. Dette vanskeliggjør effektiv lusebehandling, også i forhold til å oppnå en effektiv samordnet våravlusing. Omfattende medisinbruk for å oppnå

kravet på maks 0,1 hunn lus kan på sikt føre til store problemer med å holde lusemengden på et kontrollerbart nivå i oppdrettsmerdene. Å tillate for høye lusenivåer vil øke smittepresset både til villfisk og mellom anlegg.

For vill anadrom laksefisk er det fordelaktig om en holder lusenivåene i oppdrett tilnærmet null, men det vil også være en katastrofe om en fullstendig mister kontroll mht effekten av tilgjengelige behandlingsmetoder. I dagens situasjon er dette et tilsynelatende uløselig dilemma når produksjonen i all hovedsak foregår i åpne anlegg uten reell barriere mht å forhindre at luselarver kommer inn eller ut av anlegget. Vi leser forslagene til endringer i krav til våravlusning som et signal om at en «verktøykassen» nå er i ferd med å gå helt tom mht å opprettholde et lavt nok lakselusnivå mht å unngå ytterlig skade på villfiskbestandene i årene som kommer.

Status

En statusrapport fra Havforskningsinstituttet (HI) publisert i slutten av januar 2017 (http://www.imr.no/nyhetsarkiv/2017/januar/bade_lakselusmodell_og_feltdata_viser_at_det_var_mye_lus_i_2016/nb-no) viser at lakselussituasjonen fremdeles er kritisk for norsk villaks og sjøørret. Det nasjonale overvåkingsprogrammet for lakselus (NALO-programmet) var i 2016 det mest omfattende som er utført på villaks og sjøørret i Norge gjennom tidene, og undersøkelsene ble gjennomført langs hele kysten våren og sommeren 2016.

For laks viste rapporten fra HI følgende: «I Rogaland, Sunnhordland, Hardanger og Nordhordland indikerte data større områder med moderat til høyt smittepress under utvandringsperioden til vill laksesmolt. I disse områdene forventes det derfor en moderat til stor negativ effekt på vill laksefisk. I Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal indikerte resultatene områder med moderat smittepress og høyt i enkelte områder, men henholdsvis moderat til stor negativ effekt på laksesmolt. I Sør-Trøndelag viste data fra postsmolttrålingen lave påslag av lakselus på utvandrende laksesmolt. Data fra ruse/garnfiske lenger ut i dette området viste et moderat til høyt påslag av lakselus på sjøørret. Det er derfor sannsynlig at laksesmolten treffer områdene med forhøyet smittepress lenger ute på kysten som ikke fanges opp av trålundersøkelsen i Trondheimsfjorden. Dataene indikerte en sannsynlig negativ effekt for laksesmolt gitt at de passerer de forhøyede modellerte forekomstene av kopepoditter langs kysten i området. I Nord-Trøndelag viser data fra Namsen relativt lite lus, men høyt antall ved Vikna, og det er derfor sannsynlig at lakselus har hatt en moderat negativ effekt på utvandrende laksesmolt fra Namsensystemet. I Nordland, Troms og Finnmark indikerer resultatene liten negativ effekt på utvandrende laksesmolt, moderat i enkelte systemer».

For sjøørret og, i de nordligste fylkene også sjørøye, var situasjonen i 2016 enda verre, og i rapporten fra HI står det: «Data fra alle stasjonene i Rogaland indikerer et økt smittepress utover sommeren og en sannsynlig stor negativ effekt. I Sunnhordland og Hardanger økte infestasjonsnivået på sjøørret ytterligere ved flere stasjoner, men avtok noe i midtre og indre delene av Hardangerfjorden. Videre forventes det stor negativ effekt i Nordhordland, moderat til høy i Sogn og Fjordane, mens det i Møre og Romsdal forventes negativ effekt i store områder. I Sør-Trøndelag økte infestasjonen noe, og det forventes fra moderat til høy negativ

effekt. I Nord-Trøndelag var det også en økning i lus og det forventes høy negativ effekt på undersøkte stasjoner. I Nordland og Troms var det en økning i lus, og det forventes en moderat til stor negativ effekt på fisken i flere områder. Tilsvarende økning ses på stasjonene i Vest-Finnmark, mens det i Øst-Finnmark forblir lavt».

Det er høyere oppløsning i rapporten til NALO-programmet enn for de data som ligger på www.lusedata.no. Lusetellingene indikerte uansett at en i 2016 i hovedsak hadde forekomst under 0,2 i anleggene under vurdert smoltutvandringsperiode. Smittepresset over til vill fisk var likevel betydelig. Utfordringen er mest sannsynlig at mengden oppdrettsfisk medfører at den totale luseproduksjonen ofte blir for stor selv ved relativt sett lave påslag på fisk i merdene. Dette viser med all mulig tydelighet viktigheten av å få til mer effektive og langsiktige tiltak mot lus i oppdrett av hensyn til villfisken. NJFF kan ikke se at endringsforslaget er noe fremskritt for villfiskens del, men frykter at det potensielt vil kunne resultere i et økt smittepress ovenfor vill fisk.

Om de foreslåtte endringene i lakselusforskriften

Forslaget innebærer at det ikke lenger stilles krav om at behandling skal gjennomføres i løpet av en kort tidsperiode på tre uker i hele anlegget, i alle anlegg som har 0,1 lakselus eller flere av bevegelige stadier og voksen hunnlus. Dette kravet erstattes med et krav om at det i et lengre tidsrom om våren og forsommeren til enhver tid skal være færre enn 0,2 voksen hunnlus i gjennomsnitt per fisk i anlegget. I det samme tidsrommet stilles det også strengere krav til telling av lakselus i anleggene. Det skal da telles lakselus på minst 20 fisk fra alle merder hver uke. Forslaget innebærer også at alle merder i et anlegg må telles hver uke hele året.

Mattilsynet foreslår at de nye reglene for våravlusing skal gjelde uke 16 tom. 21 i Sør-Norge og uke 20 tom. 25 i de tre nordligste fylkene. NJFF er innforstått med at våravlusingen er rettet inn på å få redusert mengde hunnlus en viss tid før selve smoltutvandringen starter, for på denne måte få minimert mengden luselarver som produseres under selve utvandringen. Vi mener likevel at periodene trolig starter og slutter for tidlig i begge landsdelene i forhold til å treffe villsmoltens utvandring. En rapport fra Uni Research fra 2016 (se https://uni.no/media/manual_upload/LFI_237.pdf) viste at hovedtyngden av smolten fra fem elver i Osterfjordbassenget, inklusiv bl.a Vosso, vandret ut fra elvene i perioden fra 1. mai fram til slutten av måneden. I tillegg brukte smolten deretter fra 3-4 dager helt opp til en måned på strekningen fra elvemunningen til åpent hav. NJFF ønsker derfor at periodene for våravlusing forskyves med 1-2 uker i begge landsdeler. En slik forskyvning vil kunne bidra til færre lus lengre utover vår/sommer, og i høy grad særlig være positiv for sjøørreten (og sjørøya i nord). Disse artene har som kjent fjordene som beite- og oppvekstområder utover våren og sommeren.

Samtidig utvider Mattilsynet periodene for våravlusning fra tre til seks uker, og strammer inn kravene til telling. Fra nå av skal det telles i hver merd i forbindelse med våravlusningen, og ikke bare annenhver, som nå. NJFF ser positivt på begge disse forslagene.

Å forbedre tellemetodene og tellepersonell er avgjørende for best mulig kunnskap om de faktiske lusenivåene. mattilsynet bør derfor snarest få på plass standardiserte tellemetoder, og sette krav til akkreditering av det personell som gjennomfører alle tellinger.

NJFF ønsker en lavere lusegrense enn 0,2, men en lengre tiltaksperiode gir likevel presumtivt redusert lusesmitte i en del områder. I hvert fall i siste del av perioden. Dette øker muligheten for vill laksesmolt til å vandre hele veien fra elvemunning via «fjordopphold» til åpent hav uten å bli smittet av dødelige mengder luselarver. Kanskje særlig sjørret (og i nord sjørøya) vil dra nytte av en lengre tiltaksperiode. Disse artene oppholder seg i fjordene store deler av våren og sommeren, og er særlig utsatt for lakselusmitte, slik statusrapporten fra HI for 2016 for lakselusmitte tydelig dokumenterer.

Vennlig hilsen

Norges Jeger- og Fiskerforbund

Øyvind Fjeldseth
Fiskekonsulent